بلائن کان
حفاظت جو طريقو

27-Apr-2017

هفتيوار سنتن ڀري اجتماع ۾ ٿيڻ وارو

سُنّتن ڀريو بيان

(For Islamic Brothers)

اَلۡحَمۡدُ لِلّٰهِ رَبِّ الۡعٰلَمِيۡنَ وَالصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلٰى سَيِّدِ الۡمُرۡسَلِيۡنَ ط

اَمَّا بَعۡدُ! فَاَعُوۡذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيۡطٰنِ الرَّجِيۡمِ ط بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡمِ ط

بلائن کان حفاظت جو طريقو

اَلصَّلٰوةُ وَ السَّلَامُ عَلَيۡكَ يَا رَسُوۡلَ اللّٰه وَعَلٰى اٰلِكَ وَ اَصۡحٰبِكَ يَا حَبِيۡبَ اللّٰه

اَلصَّلٰوةُ وَ السَّلَامُ عَلَيۡكَ يَا نَبِيَّ اللّٰه وَعَلٰى اٰلِكَ وَ اَصۡحٰبِكَ يَا نُوۡرَ اللّٰه

نَوَيۡتُ سُنَّتَ الۡاِعۡتِكَاف (مون سنّتِ اعتڪاف جي نيّت ڪئي)

جڏهن بہ مسجد ۾ داخل ٿيو، ياد اچڻ تي نفلي اعتڪاف جي نيّت ڪري ونو، جيستائين مسجد ۾ رهندؤ نفلي اعتڪاف جو ثواب پڻ ملندو رهندو ۽ ضمنًا مسجد ۾ ڪائڻ پيئڻ بہ جائز ٿي ويندو.

دُرُودِپاڪ جي فضيلت

اميرُالمؤمنين حضرت سيدُنا علي المُرتضيٰ،شيرِ خدا رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنۡهُ کان روايت آهي تہ شهنشاهِ خوش خِصال،سلطانِ شِيرين مَقال، پيڪرو حُسن وجمال صَلَّی اللّٰہُ تَعَالٰی عَلَيۡهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم جن فرمايو: توهان جو مون تي دُرُودِ پاڪ پڙهڻ توهان جي دُعائن جو محافظ، رَبّ عَزَّ وَجَلَّ جي رضا جو ذريعو ۽ توهان جي عملن جي پاڪيزگي جو سبب آهي. (القول البديع ،الباب الثانی فی ثواب الصلاة ...الخ،ص٢٧٠)

صَلُّوۡا عَلَى الۡحَبِيۡب! صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

گرچہ ہیں بے حد قُصور تم ہو عَفُوّ و غفور

بخش دو جُرم و خطا تم پہ کروڑوں دُرود

مختصر وضاحت! اسان جا گناه تمام گهڻا آهن پر اي آقا اوهان ڪريم صَلَّی اللّٰہُ تَعَالٰی عَلَيۡهِ

وَاٰلِهٖ وَسَلَّم تہ تمام گهڻو معاف ڪرڻ وارا، بخشش ڪرڻ وارا آهيو. اسان جيڪي گناهہ ڄاڻي واڻي يا غير اِرادي طور تي ڪيا آهن اوهان انهن کي معاف ڪري ڇڏيو اوهان تي ڪروڙين ڀيرا دُرُود و سلام هجي.

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

مٺا مٺا اسلامي ڀائرو! ثواب حاصل ڪرڻ خاطر بيان ٻڌڻ کان پهريان سٺيون سٺيون نيتون ڪيون ٿا. فرمانِ مصطفيٰ صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم: نِيَّةُ الْمُؤْمِنِ خَيْرٌ مِّنْ عَمَلِهٖ. يعني مسلمان جي نيت ان جي عمل کان بهتر آهي. (المعجم الكبير للطبراني، باب السين،سهل بن سعد الساعدى الحديث: 5942، ج 6، ص 185)

ٻہ مدني گُل: 1 بنا سٺي نيت جي ڪنهن بہ نيڪ عمل جو ثواب ناهي ملندو.
2 جيترريون سٺيون نيتون وڌيڪ، اوترو ثواب بہ وڌيڪ.

بيان ٻڌڻ جون نيّتون

❁ نگاهون جهڪائي انتهائي توجهہ سان بيان ٻُڌندس ❁ ٽيڪ لڳائي ويهڻ بدران علمِ دين جي تعظيم خاطر جيترو ٿي سگهيو گوڏا ڀڃي ويهندس ❁ ضرورت طور سوڙهو ٿي سِرڪي ٻين جي لاءِ جاءِ ڪُشادي ڪندس ❁ ڌِڪو وغيره لڳو تہ صبر ڪندس، گهورڻ، جهڙڪڻ ۽ اُلجهڻ کان بچندس ❁ صَلُّوا عَلَي الحَبِيب! اُذْكُرُوالله، تُوبُوا اِلَي الله! وغيره ٻُڌي ثواب ڪمائڻ ۽ صدا لڳائڻ وارن جي دِل جوئي (يعني دلداري) جي لاءِ بلند آواز سان جواب ڏيندس ❁ بيان کان پوءِ پاڻ اڳتي وڌي سلام، مُصافحو ۽ اِنفرادي ڪوشش ڪندس.

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

www.dawateislami.net

خُدا ترس عورت کي ٻُڌل ٻار ڪيئن مليو؟

حضرت سَيدُنا عِڪرِمہ رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ فرمائن ٿا تہ هڪ ملڪ جو بادشاھ گھڻو ظالم ۽ ڪنجوس هو. ان پنهنجي ملڪ ۾ اهو اعلان ڪرايو تہ ڪو بہ شخص ڪنهن فقير يا مسڪين تي ڪا شيء صدقو نہ ڪري، ڪو بہ ڪنهن غريب جي مدد نہ ڪري. جيڪڏھن ڪنهن ائين ڪيو تہ مان ان جو هٿ ڪٽيندس. اها خبر ٻڌي ماڻهن ۾ خوف ڦهلجي ويو، هاڻي هر ڪو صدقو ڏيڻ کان ڊڄڻ لڳو. هڪ ڏينهن هڪ فقير مجبور ٿي هڪ عورت وٽ آيو ۽ ان کي چيائين: اللّٰہ عَزَّوَجَلَّ جي رضا جي خاطر مون کي ڪا شيء کائڻ جي لاءِ ڏي. ان عورت چيو: اسان جي ملڪ جي بادشاھ اعلان ڪيو آھي تہ جيڪو ڪنهن کي صدقو ڏيندو تہ ان جو هٿ ڪٽيو ويندو، هاڻي مان توهان کي ڪهڙي طرح ڪا شيء ڏيان؟ فقير چيو: توهان مون کي اللّٰہ عَزَّوَجَلَّ جي رضا جي خاطر ڪا کائڻ جي شيء ڏئي ڇڏيو. عورت کي ان فقير تي گھڻو رحم آيو ۽ ان بادشاھ جي ناراضي ۽ سزا جي پروا نہ ڪئي ۽ اللّٰہ عَزَّوَجَلَّ جي رِضا جي لاءِ ان فقير کي 2 مانيون ڏئي ڇڏيون. فقير مانيون وٺي دعائون ڏيندي اتان کان هليو ويو. جڏھن بادشاھ کي خبر پئي تہ ڦُلاڻي عورت منهنجي حڪم جي خلاف ورزي ڪئي آھي تہ ان سپاهي موڪلي عورت جا ٻئي هٿ ڪٽائي ڇڏيا. ڪجھ عرصي کان پوءِ بادشاھ پنهنجي والده کي چيو: مون کي سڀ کان وڌيڪ حسين ۽ خوبصورت عورت جي باري ۾ ٻڌاءِ تہ جيئن آئون ان سان شادي ڪيان، پوءِ ان جي والده ٻڌايو: اسان جي ملڪ ۾ هڪ عورت آھي ان جهڙي حسين ۽ خوبصورت مون ناهي ڏٺي پر ان ۾ هڪ تمام وڏو عيب هي آھي تہ ان جا ٻئي هٿ ڪٽيل آهن. بادشاھ جي حڪم تي ان عورت کي دربار ۾ آندو ويو ۽ ان جي رضامندي سان بادشاھ شادي ڪري ورتي. ۽ هو راضي خوشي سان رهڻ لڳا. بادشاھ جون

www.dawateislami.net

ٻيون گھرواريون ڏينھن رات حسد جي باھ ۾ سڙڻ لڳيون ۽ ھر وقت نئين ڪنوار کي بادشاھ جي نظرن مان ڪرائڻ جي ڪوشش ڪرڻ لڳيون. پر اھي پنھنجي ان بُري اِرادي ۾ ڪامياب ٿي نہ سگھيون. ھڪ دفعي بادشاھ ڊگھي عرصي جي لاءِ جنگ تي ھليو ويو. بادشاھ جي گھروارين کي سنو موقعو ملي ويو ۽ انھن بادشاھ کي خط لکيو تہ توھان جي پنيان اوھان جي نئين ڪنوار بدڪاره ٿي وئي آھي ۽ ان کي ٻار پڻ پيدا ٿيو آھي. جڏھن بادشاھ کي ھي خط مليو تہ ان پنھنجي والده جي نالي اھو پيغام موڪليو تہ ان عورت کي ٻار سميت ملڪ کان ٻاھر نيڪالي ڏني وڃي. پوءِ ان عورت جي ڳچي ۾ ڪپڙو وڌو ويو ۽ ٻار کي ان ۾ وجھي ملڪ کان پري ھڪ جھنگ ۾ ڇڏيو ويو. اھا ويچاري جھنگ ۾ گھُمندي رھي، جڏھن اُڃ جي شدّت ان کي پريشان ڪيو تہ ڳولھا ڪان پوءِ ھڪ شاخ تي آئي ۽ جيئن پاڻي پيئڻ جي لاءِ جھڪي تہ ان جو ٻار پاڻي ۾ ڪريو ۽ ٻڏڻ لڳو. عورت پنھنجي ٻڏندڙ ٻار کي ڏسي روئڻ لڳي. ايتري ۾ 2 خوبصورت نوجوان آيا ۽ روئڻ جو سبب پڇيو تہ ان عورت چيو: منھنجو پٽ پاڻي ۾ ٻڏي ويو آھي، مان ان جي غم ۾ روئي رھي آھيان. ان خوبصورت نوجوانن پڇيو: ڇا تون چاھين ٿي تہ اسان تنھنجي ٻار کي ڪڍي اچون؟ عورت بيقرار ٿي چيو: ھا! مان چاھيان ٿي تہ الله عَزَّوَجَلَّ مون کي منھنجو ٻار واپس موٽائي ڏي، ان نوجوانن دعا ڪئي ۽ ان جو ٻار ڪڍي ان کي ڏئي ڇڏيو. پوءِ انھن پڇيو: اي رحم دل عورت! ڇا تون چاھين ٿي تہ تنھنجا ھٿ تو کي واپس ڪيا وڃن ۽ تون نيڪ ٿي وڃين؟ ان چيو: ھا! مان چاھيان ٿي پوءِ انھن ٻنھي نوجوانن دعا ڪئي ۽ ان جا ٻئي ھٿ بلڪل نيڪ ٿي ويا. عورت الله عَزَّوَجَلَّ جو شڪر ادا ڪيو ۽ حيرت ڀري نگاھن سان ان نوجوانن کي ڏسڻ لڳي جن جي برڪت سان ان کي ٻڏل ٻار بہ ملي ويو ۽ ان جا ھٿ بہ ان کي

www.dawateislami.net

موتايا ويا. پوءِ ان نوجوانن پڇيو: "اي عظيم عورت! ڇا تون سڄاڻين ٿي تہ اسان ڪير آهيون؟ عورت چيو: مان اوهان کي نٿي سڄاڻان. انهن چيو:" اسان تنهنجون اهي ٻہ مانيون آهيون جيڪي تو هڪ مجبور (Helplees) سوالي کي ڏنيون هيون. (عيون الحكايات، ۲۲۶/۱،ملخصاً)

بَرادرِ اعليٰ حضرت، اُستاذِ زَمن، حضرت مولانا حسن رضاخان رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيه ڇا خوب فرمائن ٿا:

ڪيوں کر نہ ميرے کام بنيں غيب سے حسنؔ بندہ بھی ہوں تو کیسے بڑے کار ساز کا

مٺا مٺا اسلامي ڀائرو! اوهان ڏٺو تہ خُداءِ رحمٰن عَزَّوَجَلَّ جي رضا جي خاطر ان جي راھ ۾ ڏنو ويندڙ صدقو ضائع ناهي ٿيندو، آخرت ۾ تہ ان جو ثواب ملندو ئي آهي پر دُنيا ۾ بہ ان جون گھڻيون برڪتون نصيب ٿينديون آهن ۽ ڪيئي بلائن کان حفاظت ٿيندي آهي جيئن ان عورت سان ٿيو جو جڏهن ان رضاءِ الٰهي جي لاءِ هڪ بکايل شخص تي رحم کائي 2 مانيون صدقو ڪيون تہ جيتوڻيڪ وقتي طور تي ان تي آزمائشون آيون، ان جي خلاف سازشن جو ڄار وڇايو ويو، هٿ ڪٽجي ويا، ملڪ مان ڪڍيو ويو، ٻار شاخ ۾ ٻڏي ويو پر ان نيڪ عورت کي ڏسو جو ايتري قدر آفتن جي باوجود صبر ۽ استقامت سان حالات جو مقابلو ڪندي رهي تہ الله عَزَّوَجَلَّ ان جي غيبي مدد فرمائي. هن ايمان افروز واقعي مان اسان بہ مدني گل حاصل ڪندي پنهنجو مدني ذهن بڻايون تہ جڏهن ڪا مصيبت، تڪليف، بيماري يا پريشاني وغيره اچي تہ اسان کي بي صبري ڪندي شڪوہ شڪايات ڪرڻ بدران الله عَزَّوَجَلَّ جي رضا تي راضي رهڻ گهرجي. مشڪلات جي حل ۽ بلائن کان حفاظت جي لاءِ رِضاءِ الٰهي جي خاطر خوب صدقو ۽ خيرات جي عادت بڻائڻ گهرجي پر هن ڳالھ جو

خيال رهي تہ اسان جا صدقا کنهن غيرِ مستحق جي هٿ نہ لڳن ڇاکاڻ تہ اڄڪلهہ هر پاسي پيشہ ور پينو ۽ نام نهاد فقيرن جي گهڻائي آهي ۽ محنت مزدُوري جي بدران چڱن ڀلن صحت مند ماڻهن بہ خيرات گهرڻ کي باقاعده پنهنجو پيشو بڻائي رکيو آهي، جيئن

صَدْرُالشَّريعہ، بَدرُالطَّريقہ حضرت علامہ مولانا مفتي محمد امجد علي اعظمي رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيه فرمائن ٿا: اڄڪلهہ هڪ عام مصيبت اها ڦهليل آهي تہ چڱا ڀلا تَندُرُست (Healthy) جيڪڏهن چاهن تہ ڪمائي ڀين کي کارائن پر انهن پنهنجي وُجُود کي بيڪار قرار ڏنو آهي، ڪير محنت ڪري ۽ مُصِيبَت برداشت ڪري، بي محنت ملي وڃي تہ تڪليف ڇو برداشت ڪجي. ناجائز طور تي سُوال ڪندا ۽ خيرات گهري پيٽ ڀريندا آهن، ڪيئي اهڙا آهن جو مَزدُوري تہ مَزدُوري، ننڍي روزگار يا واپار کي شرم ۽ ذِلّت جو ڪم خيال ڪندا آهن ۽ خيرات گهرڻ تہ حقيقت ۾ اهڙن جي لاءِ بي عزّتي ۽ بي غيرتي آهي، پر هي عزّت جو سبب سمجهن ٿا ۽ ڪجهہ ماڻهن تہ خيرات گهرڻ کي پنهنجو پيشو (Profession) ئي بڻائي رکيو آهي، گهر ۾ هزارين روپيا آهن، وياج جي ڏيتي ليتي ڪندا آهن ٻني ٻارو وغيره ڪندا آهن پر خيرات گهرڻ نٿا ڇڏين، انهن کي چيو ويندو آهي تہ جواب ڏيندا آهن تہ هي اسان جو پَيشو آهي ڇا اسان پنهنجو پَيشو ڇڏي ڏيون! جڏهن تہ اهڙن جو سُوال ڪرڻ حرام آهي ۽ جنهن کي انهن جي حالت معلوم هجي (تہ خيرات گهرڻ انهن جو پيشو آهي تہ) انهن کي جائز ناهي تہ انهن کي ڏئي. (بهارِشريعت،۱/۹۴۰ملخصاً)

مَنا مَنا اسلامي ڀائرو! جيڪڏهن ڪنهن جي روزگار جو ذريعو هڪ مشين هجي جنهن کان هو مالي فائدا حاصل ڪرڻ جي لاءِ هر طرح سان ان جو خيال

www.dawateislami.net

رکي ٿو. جيڪڏهن هو ان جي مناسب سار سنڀار ۾ سُستي ڪري ۽ ان جي صفائي جو خيال نہ رکي تہ مشين خراب ٿي سگهي ٿي ۽ مشين جو مالڪ آزمائش ۾ مبتلا ٿي مالي فائدن کان محروم ٿي سگهي ٿو. اهڙي طرح مال بہ هڪ نعمت آهي جنهن سان اسان ڪي ڪيئي فائدا حاصل ٿين ٿا جيڪڏهن اسان ان جو قدر ڪندي ان جي حقن (Rights) جو خيال رکون يعني زڪوٰة وغيره جي ادائيگي سان ان جي صفائي جو اهتمام ڪريون تہ اهو ئي مال اسان جي لاءِ دنيا ۽ آخرت ۾ نجات جو ذريعو بڻجي ويندو، اللّٰه عَزَّوَجَلَّ جي رِضا حاصل ٿيندي ۽ آفتن ۽ بلائن کان حفاظت نصيب ٿيندي. تنهنڪري صدقي ۽ خيرات جو سلسلو صرف رمضان المبارڪ جي مهيني جي حد تائين محدود نہ رکيو وڃي بلڪ سڄي سال صدقي ۽ خيرات جي عادت بڻايو ۽ ٻين اسلامي ڀائرن ڪي بہ ان جي ڀرپور ترغيب ڏياريندا رهو ڇوتہ هي اهو عظيمُ الشّان ڪم آهي جو قرآن ۽ حديث ۾ مختلف هنڌن تي صدقي ۽ خيرات ڪرڻ وارن جي ساراهہ ۽ صدقو ڪرڻ جي ترغيب ارشاد فرمائي وئي آهي، جيئن سيپاري 27 سُوْرَةُحَدِيد جي آيت نمبر18 ۾ ارشادِ باري تعاليٰ آهي:

اِنَّ الْمُصَّدِّقِيْنَ وَ الْمُصَّدِّقٰتِ وَ اَقْرَضُوا اللّٰهَ قَرْضًا حَسَنًا يُّضٰعَفُ لَهُمْ وَ لَهُمْ اَجْرٌ كَرِيْمٌ ﴿۱۸﴾

ترجَمو ڪنزُ الايمان: بيشڪ صدقو ڏيندڙ مرد ۽ صدقو ڏيندڙ عورتون ۽ اهي جن اللّٰه ڪي چڱو قرض ڏنو. انهن جا ٻيڻا آهن ۽ انهن جي واسطي عزت جو ثواب آهي.

اهڙي طرح احاديثِ مبارڪ بہ صدقي ۽ خيرات ڪرڻ جي فضيلتن ۽ برڪتن سان مالا مال آهن. اچو! ترغيب طور پنج (5) فرمانِ مُصطفيٰ صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم پڙهون ٿا ۽ صدقي ۽ خيرات ڪرڻ جي نيت ڪيون ٿا، جيئن

www.dawateislami.net

❖ ارشاد فرمايائون: صَدَقو بُرائي جا 70 دروازا بند ڪري ٿو. (معجم ڪبير، ٢٧٤/٤، حديث: ٤٤٠٢)

❖ ارشاد فرمايائون: جيڪو الله عَزَّوَجَلَّ جي رضا جي خاطر صدقو ڪري ته اهو (صدقو) ان جي ۽ باهه جي وچ ۾ آڙ بڻجي ويندو آهي. (مجمع الزوائد، ڪتاب الزڪاة، باب فضل الصدقة، ٢٨٦/٣، حديث :٤٦١٧)

❖ ارشاد فرمايائون: صَدَقو ڏيو ۽ صَدقي جي ذَرِيعي پنهنجن مريضن جو مُداوا ڪندا ڪريو بيشڪ صَدَقو حادِثن ۽ بيمارين جي روڪٿام ڪري ٿو ۽ هي توهان جي عملن ۽ نيڪين ۾ اِضافي جو سبب آهي. (شعب الايمان، باب في الزڪاة، ٣ / ٢٨٢، حديث: ٣٥٥٦)

❖ ارشاد فرمايائون: صُبح سويري صَدقو ڏيو ڇوته بلا صَدقي کان اڳتي قدم ناهي وڌائيندي. (شعب الايمان، باب في الزڪاة، التحريض علي صدقة التطوع،٢١٤/٣، حديث:٣٣٥٣)

❖ ارشاد فرمايائون: بيشڪ صَدقو ربّ تعاليٰ جي غضب کي وسائي ٿو ۽ بُري موت کي پري ڪندو آهي. (ترمذي، ڪتاب الزڪاة، باب ما جاء في فضل الصدقة، ٢/ ١٤٦، حديث: ٦٦٤)

مشهور مُفَسّرِ قرآن، حڪيمُ الاُمَّت مُفتي احمد يارخان نعيمي رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰی عَلَيه ان حديثِ پاڪ جيءَ شرح ۾ فرمائن ٿا: خيرات ڪرڻ واري سخي جي زندگي به چڱي هوندي آهي جو ان تي دنياوي مصيبتون نه ايندیون آهن ۽ جيڪڏهن امتحان اچي به وڃي ته ربّ تعاليٰ جي طرفان هن کي قلبي سڪون نصيب ٿيندو آهي جنهن تي هو صبر ڪري ثواب ڪمائيندو آهي، ڇڙ ته ان جي لاءِ مصيبت، مَعْصِيَت (گناهه) ڪٽي نه ايندي آهي، مغفرت ڪٽي ايندي آهي، بُري موت مان مراد

خراب خاتمو آهي يا غفلت وارو اوچتو موت، يا موت جي وقت اهڙي علامت جو ظاهر ٿيڻ جيڪا موت کان پوءِ بدنامي جو باعث ٿئي ۽ اهڙي سخت بيماري جيڪا ميت جي دل ۾ گهٻراهٽ پيدا ڪري الله کان غافل ڪري ڇڏي، سخي پاڻهو تمام براين کان محفوظ رهندو. (مرآة المناجيح،۳/۱۰۳،ملتقطاً)

مىں سب دولت راہِ حق میں لُٹادُوں
شہا ایسا مجھے جذبہ عطا ہو

صَلُّوا عَلَی الْحَبِيب! صَلَّی اللهُ تَعَالٰی عَلٰی مُحَمَّد

مٺا مٺا اسلامي ڀائرو! اوهان ٻڌو ته صدقو بُرائين جي دروازن کي بند ڪندو آهي، صدقو رَبّ عَزَّوَجَلَّ جي غضب کي وسائي ٿو، صدقي ۾ بيمارن جي لاءِ شفا آهي، صدقو حادثن کان حفاظت جو ذريعو آهي، صدقو نيڪين ۾ اضافي جو وسيلو آهي ۽ صدقو بُري موت کان بچائڻ جو سبب آهي. پر افسوس! صدقي جا ايتري قدر فضائل جي باوجود اسان نيڪ ڪمن ۾ خرچ ڪرڻ کان پوئتي هٽندا پيا وڃون، شايد انهيءَ ڪري اسان مان هر هڪ ڪنهن نه ڪنهن مصيبت جو شڪار نظر اچي پيو ڪو گهريلو ۽ خانداني مسئلن ۾ مبتلا آهي ته ڪو معاشرتي ۽ معاشي پريشانين ۾ گرفتار آهي الغرض مختلف بيمارين ۽ مصيبتن معاشري کي چئني پاسن کان پنهنجي وڪڙ ۾ ورتو آهي، نيون نيون بيماريون پيدا ٿي رهيون آهن، ماهر ڊاڪٽرن ۽ حڪيمن کان علاج ڪرائڻ تي به مرض مان جند نه پئي ڇٽي، گهريلو جهيڙا روز جا معمول بڻجي چڪا آهن، بي روزگار ماڻهو قابليت جي باوجود نوڪري جي لاءِ هٿ پير هڻي رهيا آهن، غربت وڌي رهي آهي، قرض خواه قرضن جي وصولي جي لاءِ ڌڪا کائي رهيا آهن، قرض دار قرضن جي بوجهه هيٺ دٻجي رهيا آهن، برائيون ۽ نت نئوان

جرم (Crimes) وڌي رهيا آهن، يقيناً هي سڀ اسان جي عملن جي شامت جو نتيجو آهي. ياد رکو! پريشانيون ۽ بيماريون ته زندگي جو حصو آهن پر انهن جي ڪري روج راڙو ڪرڻ ۽ مايوسي جو شڪار ٿيڻ بدران اخلاص سان نيڪ عمل ڪريو گناهن کان پري رهو ۽ مصيبتن کان ڇوٽڪارو ڏيارڻ وارو عمل يعني صدقو ڏيڻ جي عادت بڻايو ته صدقو ڏيڻ کان جتي بلائن کان حفاظت رهندي آهي، اتي ان جي برڪت سان الله عَزَّوَجَلَّ ان جو بهتر بدلو به عطا ڪندو آهي،

صدقي جو انعام

حضرت سَيِدُنا عطاء رَحۡمَۃُ اللّٰہِ تَعَالٰی عَلَیۡه پنهنجي والد کان روايت ڪن ٿا ته هڪ پيري زماني جي مشهور بزرگ حضرت سَيِدُنا ابُو مُسلِم خَولاني رَحۡمَۃُ اللّٰہِ تَعَالٰی عَلَیۡه کي سندن زوجہ محترمہ چيو: اسان وٽ اٽو بلڪل ختم ٿي ويو آهي ۽ ڪائڻ جي لاءِ ڪجھ به ناهي. پاڻ فرمايائون: ڇا توهان وٽ ڪجھ رقم موجود آهي جنهن کان اٽو خريد سگھجي؟ انهن عرض ڪيو: مون وٽ هڪ درهم آهي جيڪو اُن وڪڻي حاصل ٿيو آهي. پاڻ فرمايائون: اهو درهم ڪڍي اچ مون کي ڏيو، مان اٽو خريدي ڪري اچان ٿو پوءِ پاڻ هڪ درهم ۽ ٿيهلو کڻي بازار ڏانهن نڪتا. جڏهن دڪان تان اٽو خريدڻ چاهيو ته اوچتو هڪ فقير اچي ويو ان چيائين: اي ابو مسلم خولاني! هي درهم مون تي صدقو ڪري ڇڏيو. پاڻ اتان کان موٽيا ۽ ٻي دڪان تي پهتا، جيئن ئي پاڻ اٽو خريدڻ چاهيو ته ٻيهر اهو ئي فقير اچي ويو ۽ چوڻ لڳو: اي ابو مسلم خولاني! مان گھڻو مجبور آهيان، هي درهم مون تي صدقو ڪريو. اهڙي طرح اهو فقير اوهان جي پويان لڳل رهيو نيٺ پاڻ اهو درهم فقير کي ڏئي ڇڏيو. هاڻي سوچڻ لڳا ته گھر وارن کي ڇا جواب ڏيندس، اهي ته خالي ٿيهلو ڏسي پريشان ٿي ويندا! پوءِ پاڻ ڪاٺ جو ڪم

www.dawateislami.net

ڪرڻ واري جي دڪان تي ويا ۽ اتان ڪان تيهلي ۾ ڪاني جو ٻُورو ۽ مٽي پري ۽ گهر ڏانهن واپس موٽيا. گهر پهچي دروازو کڙڪايو جيئن ئي دروازو کوليو ته پاڻ اهو تيهلو گهر وارن جي حوالي ڪيو ۽ پاڻ گهر ۾ داخل ٿيڻ بدران واپس موٽي آيا، پاڻ پريشان هئا ته جڏهن تيهلا کوليو ويندو ته ان مان مٽي ۽ ڪاني جو ٻُورو نڪرندو ۽ گهر وارا اتو نه ملڻ جي ڪري گهڻو پريشان ٿيندا، انهيءَ خوف ۽ پريشاني جي ڪري اوهان سڄو ڏينهن گهر نه ويا. جڏهن اوهان جي زوجه محترمه رَحۡمَةُ اللهِ تَعَالٰی عَلَیۡهَا تيهلو کوليو ته اهو نهايت ئي بهترين اٽي سان ڀريل هو پوءِ انهن جلدي جلدي ڪاڏو تيار ڪيو ۽ اوهان جو انتظار ڪرڻ لڳيون. جڏهن پاڻ رات جو خاموشي سان گهر ۾ داخل ٿيا ته سندن زوجَهِ محترمه هڪدم پاڻ جي لاءِ بهترين قسم جون مانيون ڪٽي آئي، مانيون ڏسي پاڻ حيران ٿيا ۽ پڇيائون: هي مانيون ڪٿان آيون؟ ته سندن زوجه چيائين: هي انهيءَاٽي جون مانيون آهن جيڪو اوهان وٺي آيا هئا. هي ٻڌي پاڻ روئڻ لڳا ۽ پنهنجي پروردگار عَزَّوَجَلَّ جو شڪر ادا ڪيو ته ان منهنجي عزت رکي ۽ مٽي کي عمده اٽي ۾ تبديل ڪري ڇڏيو. (عيون الحکايات،۱/۱۷۰،بتغير قليل)

کیوں کر نہ میرے کام بنیں غیب سے حسنؔ بندہ بھی ہوں تو کیسے بڑے کار ساز کا

صَلُّوْا عَلَی الْحَبِیْب! صَلَّی اللهُ تَعَالٰی عَلٰی مُحَمَّد

مٺا مٺا اسلامي ڀائرو! اوهان ڏٺو ته صدقو ڏيڻ ۽ محتاجن جي خير خواهي ڪرڻ الله عَزَّوَجَلَّ وٽ ڪيتري قدر پسنديده عمل آهي ته جيڪو مسلمان اخلاص سان صدقو ۽ خيرات ڪري محتاجن جي دل خوش ڪندو آهي ته عزّت ڏيڻ وارو پروردگار عَزَّوَجَلَّ اهڙي ٻانهي کي محتاجي جي باوجود ڪنهن جي اڳيان شرمسار ٿيڻ ناهي ڏيندو بلڪ ان جي سوچ کان وڌيڪ نوازيندو آهي جيئن ته

بيان ڪيل حڪايت مان ظاهر ٿيو تہ جڏهن حضرت سَيدُنا ابُو مسلِم خولاني رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰی عَلَيه پاڻ ضرورت مند هئڻ جي باوجود اٽي جي رقم راهِ خدا ۾ صدقو ڪئي تہ سندن ڏنل صدقو بارگاهِ خُداوندي ۾ ايتري قدر مقبول ٿيو جو الله عَزَّوَجَلّ ڪاني جي بُوري ۾ مٽيءَ کي عُمده اٽي ۾ تبديل فرمائي ڇڏيو، ائين ئي پاڻ کي ۽ گهر وارن کي بهترين مانيون نصيب ٿيون، اسان کي بہ کپي تہ اسان صدقو ۽ خيرات ڪرڻ وقت هن ڳالهہ کي ذهن ۾ بلڪل بہ نہ آڻيون تہ مال ۾ ڪمي ٿي ويندي يا اسان ڪٿان ڪائينداسين؟ يا فُلاڻي فُلاڻي ڪم جي لاءِ بہ تہ ضرورت آهي وغيره. ياد رکو! بظاهر تہ اسان کي لڳي ٿو تہ مال ۾ ڪمي ٿي ويندي آهي پر حقيقت ۾ ان مان مال ۾ اضافو ئي ٿيندو آهي بلڪ دنيا ۽ آخرت جا ڪوڙ فائدا (Benefits) بہ حاصل ٿيندا آهن، ها جيڪڏهن مال ۾ ڪمي جي خوف سان صدقو نہ ڏينداسين تہ ممڪن آهي رِزق ۾ بي برڪتي ۽ تنگدستي پيدا ٿي وڃي، جيئن حضرتِ سيدَتُنا اَسماء رَضِيَ اللهُ تَعَالٰی عَنْهَا فرمائن ٿيون:

رَسُوْلُ الله صَلَّی اللهُ تَعَالٰی عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم مون کي ارشاد فرمايو: صدقي ۽ خيرات کي نہ روڪيو، ڪٿي توهان جو رِزق نہ روڪيو وڃي. (بخاري، ڪتاب الزڪاة، باب التحريض علي الصدقة ـــ الخ ، ۱/ ۴۸۳ ، حديث : ۱۴۳۳)

حضرتِ سيدُنا امام بدرُ الدّين عيني رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰی عَلَيه هن حديث جي تحت فرمائن ٿا: هن خوف سان پنهنجي مال کي صدقو ڪرڻ کان نہ روڪيو تہ اهو ختم ٿي ويندو، چوتہ الله عَزَّوَجَلّ توهان تي مال جي تنگي فرمائيندو يا توهان کان مال روڪي وٺندو ۽ رِزق جا ذريعا ختم فرمائيندو. هي حديثِ پاڪ هن ڳالهہ تي دلالت ڪري رهي آهي تہ صدقو مال وڌائي ۽ ان ۾ برڪت ۽ زيادتي جو سبب ٿيندو آهي ۽ جيڪو بُخل کان ڪم وٺي ۽ صدقو نہ ڪري تہ الله عَزَّ وَجَلّ ان جي

مال ۾ تنگي فرمائيندو ۽ مال ۾ برکت ۽ اضافو ٿيڻ کان بہ روکي ڇڏيندو.
(عمدة القاري ، كتاب الزكاة ، باب التحريض ۔۔۔الخ ، ۶/ ۴۱۰ ، تحت الحديث : ۱۴۳۳)

اسان کي اللّٰه عَزَّوَجَلَّ جي رِضا جي لاءِ جيتري قدر ممکن ٿئي صدقو ۽ خيرات جي عادت بنائڻ گھرجي ۽ ان جي ذات تي کامل ڀروسو بہ رکڻ گھرجي تہ هو اسان کي دنيا ۽ آخرت ۾ ان جو بهتر بدلو عطا فرمائيندو. اسان جا بزرگ سڳورا اللّٰه عَزَّوَجَلَّ جي ذات تي کهڙو کامل يقين رکندا هئا، اچو! هن باري ۾ هڪ حکايت ٻڌون ٿا، جيئن

رابعہ بصريہ جو کامل يقين

ہِ بزرگ حضرت سَيِدَتُنَا رابعہ بصريہ رَحْمَةُ اللّٰهِ تَعَالٰى عَلَيها وٽ مُلاقات جي لاءِ حاضر ٿيا ۽ پاڻ ۾ گفتگو ڪرڻ لڳا تہ جيکڏهن رابعہ هن وقت کاڌو پيش ڪيو تہ تمام سٺو آهي ڇاکاڻ تہ انهن وٽان حلال رزق ملي ويندو. ان وقت اوهان جي گھر ۾ صرف 2 ئي مانيون هيون، پاڻ اهي مانيون انهن ٻنهن جي اڳيان رکي ڇڏيون، ايتري ۾ ڪنهن سوالي دروازي تي صدا لڳائي تہ پاڻ اهي ٻئي مانيون کڻي ان کي ڏئي ڇڏيون، هي ڏسي اهي ٻئي حيرت ۾ پئجي ويا. ڪجهہ ئي دير کان پوءِ هڪ ڪنيز (ٻانهي) ڪوڙ گرم مانيون کڻي خدمت ۾ حاضر ٿيون ۽ ڪنيز عرض ڪيو تہ هي منهنجي مالڪا موڪليون آهن.

حضرت سَيِدَتُنَا رابعہ بصريہ رَحْمَةُ اللّٰهِ تَعَالٰى عَلَيها جڏهن ڳڻتي ڪيون تہ اهي 18 مانيون هيون، هي ڏسي اوهان ڪنيز کي فرمايو: شايد توهان کي غلط فهمي ٿي آهي، هي مانيون مون وٽ نہ بلڪ ڪنهن ٻي جي لاءِ موڪليون ويون آهن. ڪنيز يقين سان عرض ڪيو هي اوهان جي لاءِ ئي موڪليون ويون آهن، پر اوهان ڪنيز جي لاڳيتو اِصرار جي باوجود مانيون واپس موٽائي ڇڏيون. ڪنيز

www.dawateislami.net

جڏهن واپس وڃي پنهنجي مالڪ سان اهو ماجرا بيان ڪيو تہ ان حڪم ڏنو تہ هن ۾ مزيد 2 مانين جو اِضافو ڪري ڪٽي وڃو، ڪنيز جڏهن 20 مانيون ڪٽي حاضر ٿي ۽ حضرت سَيدَتُنَا رابعہ بصريہ رَحْمَةُ اللّٰهِ تَعَالٰی عَلَيها گنتي فرمائي پوءِ انهن جي ذريعي مهمانن جي خاطر ڌاري ڪئي. ڪاڏي کان فارغ ٿيڻ کان پوءِ جڏهن انهن ٻنهي هن واقعي بابت پڇيو تہ حضرت سَيدَتُنَا رابعہ بصريہ رَحْمَةُ اللّٰهِ تَعَالٰی عَلَيها ارشاد فرمايو: جڏهن اوهان تشريف فرما ٿيو تہ مون کي اندازو ٿي ويو اوهان بکايل آهيو پوءِ جيڪو ڪجهہ گهر ۾ حاضر هو، اهو مون پيش ڪري ڇڏيو، ايتري ۾ سوالي صدا لڳائي تہ مان اهي ٻئي مانيون ان کي ڏئي بارگاهہ خداوندي ۾ عرض ڪيو: اي اللّٰه عَزَّوَجَلَّ! تنهنجو وعدو هڪ جي بدلي 10 ڏيڻ جو آهي ۽ مون کي تنهنجي وعدي تي ڪامل يقين آهي. جڏهن اها ڪنيز 18 مانيون ڪٽي آئي تہ مون سمجهي ورتو تہ هن معاملي ۾ ضرور ڪا غلطي ٿي آهي، ان ڪري مون انهن کي واپس موٽايو، پوءِ جڏهن اهي 20 مانيون ڪٽي آئي تہ مون وعدي جي تڪميل سمجهي انهن کي قبولي ورتو. (تذکرة الاولياء،ذکر رابعه،۶۸/۱)

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيب! صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰی عَلٰی مُحَمَّد

مٺا مٺا اسلامي ڀائرو! اللّٰه عَزَّوَجَلَّ پنهنجي جن ٻانهن کي مال ۽ دولت سان نوازيو آهي، ان مان بعض صدقي ۽ خيرات جي ذريعي پنهنجي مسلمان ڀائرن جي مالي مدد ڪن ٿا، مسجدن مدرسن ۽ دِيني ڪمن ۾ دل کولي خرچ ڪن ٿا، بعض خوش نصيب غريب دِيني شاگردن جي ان انداز سان بہ مالي مدد ڪن ٿا جو ڪنهن کي قرآنِ ڪريم وٺي ڏنو، ڪنهن کي ڪتاب خريدي ڏنا، ڪي عاشقانِ رسول پنهنجو مال راهہ خدا ۾ ان انداز سان خرچ ڪن ٿا مثال طور جامعات ۽ مدارس جي استادن ۽ مدني عملي جو ماهوار مشاهرو (Salaries)

www.dawateislami.net

پنهنجي ذِمّي کڻن ٿا، بعض خوش نصيب جامعات ۽ مدارس جي مطبخ (Kitchen) جي اخراجات ۾ پنهنجو حصو شامل ڪرڻ جي سعادت حاصل ڪن ٿا. بعض مسجدن جي تعمير ۾ حصو وٺن ٿا ۽ ڪي اِمام ۽ موذِن جي مُشاهري (تنخواه) جي ترڪيب ڪن ٿا. پر بدقِسمتي سان ڪي مالدار هئڻ جي باوجود ڪنجوسي کان ڪم وٺندي مسلمانن جي خيرخواهي ۽ نيڪ ڪمن ۾ خرچ ڪرڻ نہ پري جي ڳالهہ پنهنجي ٻارن ٻچن جي حقن جي لاءِ بہ خرچ ڪرڻ جو ذهن نٿا رکن، اهڙن ماڻهن کي لڪين فضيلتون ٻڌايون وڃن، راهہ خدا ۾ مال صدقو ۽ خيرات ڪرڻ جون برڪتون ٻڌايون وڃن پر انهن کي ڪنهن جي غُربت جو احساس ناهي ٿيندو، جيڪڏهن انهن سان مسجد ۽ مدرسي جي تعميرات وغيره سنن ڪمن ۾ تعاون جي درخواست ڪئي وڃي تہ جان ڇڏائڻ جي لاءِ چوندا آهن ’’هينئر هٿ تنگ آهي بعد ۾ اچجو‘‘ پر جڏهن انهن تي بيماري، قرضداري، ڪاروبار ۾ نقصان ۽ فيڪٽري ۾ باهہ لڳڻ جهڙيون مصيبتون نازل ٿينديون آهن تہ ان وقت انهن کي محتاجن سان همدردي، انهن جي مدد، مسجدن ۽ مدرسن وغيره جي تعميرات ۽ صدقو ۽ خيرات ڪرڻ جو خيال ايندو آهي.

مٺا مٺا اسلامي ڀائرو! هتي هڪ توجهہ لائق ڳالهہ آهي، اها هي تہ جيڪڏهن اسان ڪنهن اهڙي مسلمان کي سڃاڻون ٿا تہ جنهن کي هڪ عرصي سان بيمارين جڪڙي رکيو آهي، ڪيئي سالن کان قرض جي بار هيٺ دٻيل آهي، ڏينهو ڏينهن ڪاروبار ۾ مسلسل نقصان ئي ٿي رهيو آهي، فيڪٽري، دُڪان يا گهر ۾ ڪنهن سبب باهہ لڳڻ سان لکين يا ڪروڙين روپين جو نقصان ٿي ويو، ايستائين جو ان جو جاني نقصان بہ ٿي ويو وغيره. هاڻي ٿي سگهي ٿو تہ شيطان اهو وسوسو ڏياري ۽ ان جي باري ۾ بدگماني اسان جي دل ۾ اچڻ

www.dawateislami.net

جي ڪوشش ڪري ته ڦُلاڻي جو جيڪو نقصان ٿي رهيو آهي، هي انهيءَ ڪري آهي جو هي ڪنجوس آهي، صدقو ۽ خيرات ناهي ڪندو، الله عَزَّوَجَلَّ جي راه ۾ مال خرچ ڪندي ان جي دل گهبرائي ٿي، بلڪ هن جي دل ناهي چاهيندي. ياد رکو! هن موقعي تي اسان کي شيطان جي وسوسن ۾ ناهي اچڻو، ڇوته اسان وٽ ڪو اهڙو آلو نه آهي، جنهن سان اسان ڪنهن مسلمان جي باري ۾ جانچي سگهون ته هي بُخل جي ڪري ڦُلاڻي بيماري ۾ مُبتلا آهي، هي صدقو ۽ خيرات نه ڪرڻ جي ڪري ڦُلاڻي مصيبت ۾ گرفتار آهي، اسان کي هر مسلمان جي باري ۾ هميشه حُسنِ ظن ئي رکڻو آهي، اسان کي خبر ناهي ته الله عَزَّوَجَلَّ جي بارگاه ۾ ڪنهن جو ڪهڙو مقام آهي؟ ان مالڪ ڪريم عَزَّوَجَلَّ جي بارگاه ۾ ڪنهن جو صدقو ۽ خيرات مقبول آهي؟ الله عَزَّوَجَلَّ اسان کي هر مسلمان جي عزّت جو تحفظ نصيب فرمائي ۽ حُسنِ ظن جي لازوال دولت سان مالا مال فرمائي. اٰمين.

مٺا مٺا اسلامي ڀائرو! شيطانِ لعين انسان کي مال جي ڪمي جو خوف ڏياري نيڪ ڪمن ۾ خرچ ڪرڻ کان روڪيندو آهي. ان کان ڀڄڻ جو اسان کي ڪا مصيبت پهچي، ڪا آفت اچي يا ڪنهن بلا ۾ مبتلا ٿي وڃون اسان کي صدقو ۽ خيرات ڪرڻ گهرجي ته جيئن ايندڙ بلائن کان محفوظ رهي سگهون.

اچو هن باري ۾ 2 ايمان افروز حڪايتون ٻڌون ٿا، جيئن

هڪ گرهه جي برڪت سان ٻار جي جان بچي وئي

حضرتِ سيدُنا عِڪرمه رَضِیَ اللہُ تَعَالٰی عَنْہُ فرمائن ٿا:" حضرت سيدُنا ابن عباس رَضِیَ اللہُ تَعَالٰی عَنْہُمَا کان مروي آهي ته حضور نبي پاڪ، صاحبِ لَوْلاڪ صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم جن ارشاد فرمايو:" هڪ عورت جي وات ۾ گرهه هو ايتري ۾ سوالي صدا لڳائي ان

www.dawateislami.net

اهو گرھ سوالي کي کارائي ڇڏيو. ڪجھ عرصي کان پوءِ ان وٽ ھڪ ٻار جي ولادت ٿي، جڏھن ھو ڪجھ وڏو ٿيو تہ ان کي بگھڙ کڻي ويو، عورت ان بگھڙ جي پويان پڇندي پڪاري رهي ھئي ”منھنجو پٽ، منھنجو پٽ“ اللهعَزَّوَجَلَّ ھڪ ملائڪ کي حڪم ڏنو تہ بگھڙ جي پويان وڃ ۽ ان جي منھن مان ٻار کي کسي وٺ (۽ ان جي ماءُ جي حوالي ڪري ڇڏيو) ۽ ان جي ماءُ کي چئو تہ الله عَزَّوَجَلَّ توھان تي سلام موڪليو آھي ۽ فرمايو آھي تہ ھي گرھ، گرھ جي بدلي آھي." (المجالسة وجواھر العلم،الجزء السادس والعشرون،الحديث٣٦٢٢، ٣/٢٧٧)

ھڪ ماني ھلاڪت کان بچائي ورتو

حضرتِ سيدُنا ابو ھريره رَضِیَ اللهُ تَعَالٰی عَنْهُ کان مروي آھي، رسولِ ڪريم رءُوف رحيم صَلَّی اللهُ تَعَالٰی عَلَیْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم جن ارشاد فرمايو:" توھان کان پھريان ھڪ شخص ھو جيڪو ھر ڀيري پکي جي آکيڙي مان ٻچا کڏي وٺندو ھو. پکي ان جي خلاف الله عَزَّوَجَلَّ جي بارگاھ ۾ شڪايت ڪئي تہ الله عَزَّوَجَلَّ ارشاد فرمايو:" جيڪڏھن ھو انھيءَ حال تي باقي رھيو تہ ھلاڪ ٿي ويندو." جڏھن ان سال ھو شخص گھران چاڙھي ڪٽي پکي جي ٻچن کي پڪڙڻ جي لاءِ نڪتو تہ واٽ ۾ ان کي ھڪ فقير مليو، ان پنھنجي سامان مان ھڪ ماني فقير کي ڏئي ڇڏي، پوءِ وڻ جي مٿي چڙھي ٻچن کي پڪڙي ورتو. انھن جا ماءُ پيءُ ھي منظر ڏسي رھيا ھئا تہ انھن الله عَزَّوَجَلَّ جي بارگاھ ۾ عرض ڪيو: "يا الله عَزَّوَجَلَّ! تو اسان سان واعدو فرمايو ھو تہ ھن ڀيري اھو ھلاڪ ٿي ويندو پر ھو تہ صحيح سلامت وچي رھيو آھي؟" الله عَزَّوَجَلَّ ارشاد فرمايو:"ڇا توھان کي خبر ناھي تہ جيڪو شخص ڪنھن ڏينھن ڪو صدقو ڪري آئون ان کي ان ڏينھن ھلاڪ نہ ڪندو آھيان نہ ئي ان کي ان ڏينھن ڪا بُرائي پھچندي آھي."

(ڪنزالعمال،ڪتاب الزڪاة، قسم الاقوال، الحديث١٦١١٢، ج٦، ص١٥٩)

www.dawateislami.net

یا نبی تیری دُہائی آفتوں میں گھر گیا
رُخ بدل دے مشکلوں کا اور بلائیں مجھ سے پھیر

صَلُّوْا عَلَی الْحَبِیب! صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلٰی مُحَمَّد

صدقو ڏيڻ جا فائدا

مٺا مٺا اسلامي ڀائرو! اوهان ڏٺو! هن حڪايتن ۾ صدقي جون ڪهڙيون ڪهڙيون برڪتون ظاهر ٿيون، پهرين حڪايت ۾ هڪ عورت کي هڪ گرھ صدقو ڪرڻ جي اها برڪت ملي جو ملائڪ بگهڙ جي وات مان ان جو ٻار کسي ان عورت کي واپس موٽائي ڇڏيو ۽ اهڙي طرح ٻار جي جان بچي وئي، ٻي حڪايت ۾ پکي جي آکيري مان ٻچا ڪڍڻ وارو شخص هلاڪ ٿيڻ کان ان ڪري بچي ويو جو وات ۾ ان ٻه هڪ ماني صدقو ڪئي هئي ۽ ان صدقي جي برڪت سان ان جي به جان بخشجي وئي.

اعليٰ حضرت، امامِ اهلسنّت مولانا امام احمدرضا خان رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰی عَلَيه صدقو ڏيڻ جا فائدا بيان ڪندي فرمائن ٿا: صدقو ڏيڻ سان عمر ۾ اضافو ٿيندو، رزق جي ڪشادگي ۽ مال ۾ ڪثرت ٿيندي، ان جي عادت سان ڪڏهن محتاج نہ ٿيندا، خير ۽ برڪت حاصل ڪندا، آفتون ۽ بلائون دور ٿينديون، بري قضا ٽرندي، ستر دروزا بُرائي جا بند ٿيندا، ستر قسمن جون بلائون دور ٿينديون، انهن جا شهر آباد ٿيندا، بدحالي دور ٿيندي، خوفِ انديشہ ختم ٿيندو ۽ دلي اطمينان حاصل ٿيندو، الله عَزَّ وَجَلَّ جي مدد شامل حال ٿيندي، رحمتِ الٰهي انهن لاءِ واجب ٿيندي، ملائڪ انهن تي درود موڪليندا، الله عَزَّ وَجَلَّ جي رضا جا ڪم ڪندا، الله تعالي جو غضب انهن کان پري ٿيندو، انهن جا گناھ بخشيا ويندا، انهن جي لاءِ مغفرت واجب ٿي ويندي، انهن جي گناهن جي باھ وسامي ويندي.

بيمارين، قيامت جي ڏينهن دوزخ کان امن ۾ رهندا، دوزخ جي باهه انهن تي حرام ٿيندي، آخرت ۾ احسان الٰهي مان فائدو حاصل ڪرڻ وارا هوندا. خداعَزَّ وَجَلَّ چاهيو ته ان مبارڪ گروه (ٽولي) مان ٿيندا جيڪو حضور پرنور سيد عالم صَلَّى الله تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم جي نعل اقدس جي صدقي سڀ کان پهرين جنت ۾ داخل ٿيندا.

(فتاويٰ رضويه،۲۳/۱۵۳، ۱۵۴ملتقطاً)

بِلا حساب ہو جنّت میں داخلہ یا رَبّ

پڑوس خُلد میں سَرْوَر کا ہو عطا یا رَبّ

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

”چوڪ درس“

مٺا مٺا اسلامي ڀائرو! پاڻ اندر محتاجن جي محتاجي جو احساس پيدا ڪرڻ انهن جي ڏک درد ۾ مدد ڪرڻ، دِيني ڪمن ۾ دل کولي خرچ ڪرڻ جو جذبو وڌائڻ جي لاءِ دعوتِ اسلامي جي مدني ماحول سان وابسته ٿيو ۽ 12 مدني ڪمن ۾ عملي طور تي شامل ٿي نيڪي جي دعوت جو ڌومون مچائڻ وارا بڻجي وڃو. 12 مدني ڪمن مان روزانو جو هڪ مدني ڪم ”چوڪ درس“ به آهي. جنهن جو مقصد مسلمانن ۾ نيڪي جي دعوت کي عام ڪرڻ آهي. رسولُ الله صَلَّى الله تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم جن ارشاد فرمايو: توهان جو نيڪي جو حڪم ڏيڻ ۽ بُرائي کان منع ڪرڻ صدقو آهي ۽ توهان جو راهه مان گندگي هٽائڻ صدقو آهي ۽ توهان جو نماز جي لاءِ هلڻ ۾ هر قدم صدقو آهي. (الترغيب والترهيب،ڪتاب الادب، باب في اماطة الاذي عن الطريق، ۳/ ۴۶۶، رقم:۴۵۶۱)

اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ خوش قسمت آهن اهي اسلامي ڀائر جيڪي فيضانِ سُنّت مان روزانو چوڪ درس ڏئي نيڪي جي دعوت جون ڌومون مچائيندا آهن، اِنْ شَآءَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ ان جي برڪت سان اهي صدقو ڏيڻ جو ثواب ماڻيندا. اچو! ترغيب

www.dawateislami.net

طور چوڪ درس جي هڪ ايمان افروز مدني بهار ٻڌون ٿا۔ جيئن

وفات کان پهريان توبہ نصيب ٿي

باب المدينہ (ڪراچي) جي رهائشي هڪ اسلامي ڀاءُ جو ڪجهہ هن طرح بيان آهي تہ اسان جي علائقي جي جامع مسجد جي ٻاهران عشاء جي نماز کان پوءِ چوڪ درس ٿيندو هو، جنهن ۾ ڪافي اسلامي ڀائر شرڪت ڪندا هئا۔ هڪ ڏينهن مَعمُول مطابق عِشاء کان پوءِ چوڪ دَرس جي لاءِ مبلّغ اسلامي ڀاء آيو تہ آس پاس موجود ماڻهن کي درس ۾ شرڪت ڪرڻ جي دعوت پيش ڪئي، هڪ اسلامي ڀاءُ اڳتي وڌي قريب ئي رِڪشا اسٽينڊ تي موجود چوڪيدار راجو ڀائي کي بہ درس ۾ شِرڪت جي دعوت پيش ڪئي.

اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ "راجو ڀائي" دَعوَت قبول ڪندي درسِ فيضانِ سُنَّت ۾ شريڪ ٿي ويو. درس کان پوءِ مُبلغ دعوتِ اسلامي رِقّت انگيز دُعا کان پهريان درس ٻڌڻ وارن کي اڳوڻن گناهن کان توبہ ڪرائي ۽ دُعا دوران حاضِرِين جي مغفرت جي لاءِ بہ دُعا گهري، جنهن تي سيني وڏي آواز سان آمين چيو. دُعا جي آخر ۾ درس ٻڌڻ وارن وڏي آواز سان دُرُودِ پاڪ پڙهيو، راجو ڀائي دُرُودِ پاڪ پڙهندي آڱوٺا چُمي اکين سان لڳائي، وڏي آواز سان ڪلِمَہ طيبہ لَآاِلٰه اِلَّا الله مُحَمَّدٌ رَّسُولُ الله پڙهيو ۽ بي اختيار زمين تي ڪِري پيو. هڪ اسلامي ڀاءُ اڳتي وڌي انهن کي ڪنيو تہ ان وقت هو پنهنجي خالقِ حقيقي سان وڃي مليو. الله عَزَّوَجَلَّ جو شان! راجو ڀائي چوڪ درس جي برڪت سان موت کان پهريان توبہ ڪرڻ جي سعادت حاصل ڪئي.

ہے تمنّائے عطاریارب!ان کے جلووں میں یوں موت آئے

جھوم کر جب گرے میرا لاشہ تھام لیں بڑھ کے شاہِ مدینہ

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

مٺا مٺا اسلامي ڀائرو! ڪن ماڻھن جي اھا عادت ھوندي آھي تہ محتاجي جو بھانو بڻائي صدقي ۽ خيرات جي معاملي ۾ سُستي ۽ بُخل سان ڪم وٺندا آھن ۽ حال پڇڻ تي شڪوي شڪايات جا انبار لڳائيندا آھن. ھي اھا خطرناڪ بُرائي آھي جو جنھن جي مذمّت قرآنِ ڪريم ۾ بہ بيان ڪئي وئي آھي جيئن سيپاري 26سوره محمد جي آيت نمبر 38 ۾ ارشادِ ربّاني آھي:

هٰۤاَنْتُمْ هٰۤؤُلَآءِ تُدْعَوْنَ لِتُنْفِقُوْا فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ ۚ فَمِنْكُمْ مَّنْ يَّبْخَلُ ۚ وَمَنْ يَّبْخَلْ فَاِنَّمَا يَبْخَلُ عَنْ نَّفْسِهٖ ۗ وَاللّٰهُ الْغَنِيُّ وَاَنْتُمُ الْفُقَرَآءُ ۚ وَاِنْ تَتَوَلَّوْا يَسْتَبْدِلْ قَوْمًا غَيْرَكُمْ ۙ ثُمَّ لَا يَكُوْنُوْۤا اَمْثَالَكُمْ ﴿۳۸﴾	**ترجَمہ ڪنزُ الايمان:** ھائو! توھان تہ اھي آھيو جو سڏيا ويندا آھيو الله جي راھ ۾ خرچ ڪرڻ جي واسطي پوءِ توھان مان ڪو بخل ڪندو آھي ۽ جيڪو بخل ڪري اھو پنھنجي ئي جان تي بخل ڪري ٿو ۽ الله بي نياز آھي ۽ توھان سمورا محتاج ۽ جيڪڏھن توھان منھن ڦيريو تہ اھو توھان جي جاءِ تي ٻيا ماڻھو آڻيندو پوءِ اھي توھان جھڙا نہ ھوندا.

مشھور مُفسّرِ قرآن، حڪيمُ الأُمّت حضرت مفتي احمد يار خان نعيمي رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيه ارشاد فرمائن ٿا: بُخل جي معنيٰ آھي روڪڻ، اِصطلاح ۾ بخل ھي آھي (تہ) اتي (خرچ ڪرڻ) کان مال وغيره جو روڪڻ، جتان (روڪڻ) مناسب نہ ھجي، حقوق جو ادا نہ ڪرڻ بہ بخل آھي، چاھي انسانن جو حق ادا نہ ڪري يا شريعت جو يا الله تعاليٰ جو، تنھنڪري زڪوٰة نہ ڏيڻ وارو، پنھنجي حاجت مند

ماءُ پيءُ، ٻارن ٻچن، اهلِ قَرابت (رشتيدارن) تي خرچ نہ ڪرڻ وارو ۽ پاڻ تي خرچ نہ ڪرڻ وارو بخيل (آهي)، ائين ئي ضرورت جي وقت مسلمانن تي خرچ نہ ڪرڻ وارو بخيل (آهي). (تفسيرنعيمي، ۳۷۷/۴ملتقطاً)

مٺا مٺا اسلامي ڀائرو! زڪوٰة ۽ صدقي ۽ خيرات جو شُمار مالي عبادت ۾ ٿيندو آهي ۽ ان عبادت جي توفيق الله عَزَّوَجَلّ انهن ماڻهن کي ڏيندو آهي، جنهن جي دلين ۾ غريبن ۽ مسڪينن جي حاجت روائي جو جذبو هوندو آهي. جيڪي ماڻهو پنهنجي زڪوٰة وغيره ادا نٿا ڪن، اهي پنهنجو پيٽ پرڻ ۽ بينڪ بيلنس (Bank Balance) بنائڻ جي فڪر ۾ مگن رهندا آهن، شايد اهي هي سمجهندا هوندا تہ جهڙي طرح انهن جو پنهنجو پيٽ ڀريل آهي، اهڙي طرح ٻين جو پيٽ بہ ڀريل هوندو. بخل ڪيتري قدر خطرناڪ بيماري آهي. اچو! هن باري ۾ 3 فرمان مُصطفٰي صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم ٻڌو ۽ عبرت حاصل ڪريو جيئن

1. ارشاد فرمايائون: بُخل جهنم ۾ هڪ وڻ آهي، جيڪو بخيل آهي، هن ان جي ٽاري پڪڙي ورتي آهي، اها ٽاري ان کي جهنم ۾ داخل ڪرڻ بنا نہ ڇڏيندي. (شعب الايمان،۴۳۵/۷، الحديث: ۱۰۸۷۷)

2. ارشاد فرمايائون: مالدار بخل ڪرڻ جي ڪري بِلا حساب جهنم ۾ داخل ٿيندا. (فردوس الاخبار، باب السين، ۴۴۴/۱، حديث: ۳۳۰۹)

3. ارشاد فرمايائون: هر اهو ڏينهن جنهن ۾ انسان صبح جو اُٿندا آهن تہ ان ۾ 2 ملائڪ لهندا آهن، انهن مان هڪ ملائڪ چوندو آهي: اي الله عَزَّوَجَلّ! (پنهنجي راهہ ۾) خرچ ڪرڻ واري کي ان جو بدلو عطا فرماءِ ۽ ٻيو

چوندو آهي: اي الله عَزَّ وَجَلَّ! بُخل ڪرڻ واري جي مال کي برباد فرماءِ.
(بخاري، ڪتاب الزڪاة، باب قول الله تعالي:(فَاَمَّا مَنْ اَعْطٰي)...الخ، ۴۸۵/۱، حديث:۱۴۴۲)

دولتِ دُنیا سے بے رَغبت مجھے کر دیجئے
میری حاجت سے مجھے زائد نہ کرنا مالدار

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

مٺا مٺا اسلامي ڀائرو! اوهان ٻڌو ته بخيل شخص ڪيترو وڏو بد بخت هوندو آهي جو ڪنجوسي جو مظاهرو ڪري پاڻ کي جهنم جو حقدار ڪندو آهي ۽ معصوم ملائڪن جي دُعاءِ هلاڪت سان ان جو مال برباد ٿيندو آهي تنهنڪري عافيت انهيءَ ۾ آهي ته سمجهداري جو مظاهرو ڪندي مال جا حق ادا ڪيا وڃن ۽ دل کولي صدقي ۽ خيرات جي عادت بڻائي وڃي ڇاڪاڻ ته جيڪڏهن اسان مال جا حق ادا نه ڪيا ته ياد رکو! اهو ئي مال جنهن کي اسان وڏي مَحبَّت سان گڏ ڪري رکيو آهي، سڀاڻي اسان کي ذِلّت ۽ رُسوائي جي اونهي کڏ ۾ به ڪرائي سگهي ٿو. اچو! صدقو ۽ خيرات نه ڏيڻ بابت هڪ عبرت ناڪ حڪايت ٻڌون ٿا.

فقير کي ڌڪارڻ وارو پاڻ فقير بڻجي ويو

هڪ مصيبت زده فقير هڪ مالدار شخص اڳيان پنهنجي حاجت جو اظهار ڪيو پر مالدار شخص فرياد ٻڌڻ بدران اُلٽو ان کي زبان سان تڪليف ڏيڻ شروع ڪري ڇڏي ۽ ان کي خوب ذليل ڪيو. فقير جي دل خون خون ٿي وئي ۽ جذبات ۾ هڪ آه ڪڍي چيائين: توهان جي ڪاوڙ جو سبب شايد هي آهي ته توهان کي خيرات گهرڻ جي ذِلّت جو احساس ناهي. هي جُملو ٻڌي مالدار شخص ڪاوڙ ۾ اچي ويو ۽ فقير کي غلام جي ذريعي ڌڪا ڏياري ٻاهر

کڏائي ڇڏيو. عزت ۽ ذلت ڏيڻ واري مالڪ و موليٰ عَزَّوَجَلَّ جو ڪرڻ ائين ٿيو جو اهو غرور ڪرڻ وارو مالدار ڪجهه عرصي کان پوءِ ڪنگال ٿي ويو. دوست، رشتيدار ۽ غلام ۽ نوڪر سڀ ڇڏي ويا ۽ هي شخص روڊ تي اچي ويو. جنهن غلام فقير کي پنهنجي آقا جي حڪم سان ڌڪا ڏئي ڪڍيو هو ان کي هڪ نئين مالدار آقا خريدي ورتو. هي آقا نهايت نرم دل، فرياد ٻڌڻ وارو ۽ مهربان هو، غريبن، فقيرن جي مدد ڪرڻ کان وڌيڪ ان کي ڪنهن شيءِ ۾ خوشي محسوس نہ ٿيندي هئي. اهو ئي سبب هو جو هر وقت ان جي دروازي تي فقيرن جي رش لڳل رهندي هئي. هڪ رات ڪنهن فقير ان جي دروازي تي صدا لڳائي، غلام فقير جي مدد ڪرڻ جي نيت سان جيئن ئي دروازو کوليو، ان کان رڙ نڪري پئي ڇوتہ سامهون مَوجُود فقير کو ٻيو نہ ان جو پُراڻو آقا هو، پنهنجي پراڻي آقا جي اها حالت ڏسي غلام جي اکين ۾ لڙڪ اچي ويا ۽ ان جي مدد ڪري پنهنجي موجوده آقا وٽ هليو ويو. آقا جڏهن غلام کي اُداس ڏٺو پڇيو: ڇا ڪنهن توهان کي ڪا تڪليف پهچائي آهي؟ اهو ٻڌي غُلام پنهنجي پُراڻي آقا جي حال سان ان کي آگاهہ ڪيو، سڄي ماجرا ٻڌڻ کان پوءِ آقا چيو: مان ئي اهو فقير آهيان، جنهن کي ان ڌڪا ڏياري ڪڍائي ڇڏيو هو ۽ اڄ ڏسو تہ وقت ڪيئن بدليو جو قدرت ان کي منهنجي ئي دروازي تي خيرات گهرڻ جي لاءِ ٻيهاري ڇڏيو. (اَلْاَمَانُ وَالْحَفِيظ) (بوستان سعدي ، باب دوم در احسان، ص۸۰)

تمهيں معلوم کيا بھائی! خدا کا کون ہے مقبول
کسی مومن کو مت دیکھو کبھی بھی تم حقارت سے

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

مٺا مٺا اسلامي ڀائرو! اوهان ٻڌو تہ رَبُّ الْعٰلمين عَزَّوَجَلَّ ڪنجوسي جو مظاهرو

www.dawateislami.net

ڪرڻ ۾ محتاج شخص سان نامناسب سُلُوڪ ڪرڻ واري مالدار ڪي انهيءَ فقير جي در جو سوالي بڻائي ڇڏيو جنهن کي ان ڌڪا ڏياري ڪيرايو هو. جيڪڏهن ڪڏهن ڪو محتاج مُسلمان اسان سان فرياد ڪري تہ اسان کي گهرجي تہ اسان پنهنجي استطاعت جي مطابق خُوشي خُوشي ان جي مدد ڪريون، ها! جيڪڏهن مدد ڪرڻ جي قدرت ناهي تہ خاموشي اختيار ڪئي وڃي يا نهايت نرمي سان معذرت ڪئي وڃي، ان موقعي تي ان کي بُرو ڀلو چوڻ، ڪوڙ ڳالهائڻ يا ان کي ڇڙٻ ڏئي ان جي دل آزاري ڪرڻ جائز ناهي. جيڪي ماڻهو ائين ڪندا آهن ۽ پنهنجي دولت ۾ خوشحالي تي وڏائي ڏيکاريندي محتاجن جون دليون ڏکائن ٿا، انهن کي الله عَزَّوَجَلَّ جي خُفيہ تدبير کان ڊڄڻ گهرجي ڇوتہ وقت هڪ جهڙو ناهي رهندو، جيڪڏهن اڄ هو مُحتاج ۽ اسان خوشحال آهيون تہ ٿي سگهي ٿو تہ ڪجهہ عرصي کان پوءِ هو خوشحال ٿي وڃي ۽ اسان ان جي حالت ۾ اچي وڃون. بهرحال جيڪڏهن اسان مستقبل ۾ ايندڙ ممڪنہ مصيبتن ۽ بلائن کان نجات جو سامان ڪرڻ چاهيون ٿا تہ اسان کي کپي تہ اسان مال سان دل لڳائڻ ۽ مُحتاجن جون دليون ڏُکائڻ بدران انهن جي لاءِ نرم گوشو رکون ۽ جيئن ممڪن هجي انهن جي حاجت روائي ڪيون، وقتاً فوقتاً نيڪ ڪمن ۾ خرچ ڪريون.

دعوتِ اسلامي جي شُعبن جو تعارف

اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ هن وقت دعوتِ اسلامي دُنيا جي لڳ ڀڳ 200 ملڪن ۾ ڪم وبيش 103 شعبن ۾ سُنّتن جي خدمت ڪري رهي آهي جنهن مان مسجدن جي تعميرات جي لاءِ خُدّامُ المساجِد، مدني مُنّن ۽ مدني مُنّين جي حفظ ۽ ناظره جي تعليم (Education) جي لاءِ مدرَسة المدينہ، وڏي عمر جي اسلامي ڀائرن جي تعليمِ قرآن جي لاءِ مدرَسة المدينہ بالِغان، دِيني تعليم و تربيت سان گڏوگڏ رائج شده تعليم جي لاءِ دارالمدينہ، شرعي رهنمائي جي لاءِ دارُالِافتاء اهلسنّت، عالمن جي تياري جي لاءِ جامعة المدينہ، تربيت ِ اِفتا جي لاءِ مفتي ڪورس،

جديد مسائل جي حل جي لاءِ مجلسِ تحقيقاتِ شرعيہ، پيغامِ اعليٰ حضرت کي عام ڪرڻ ۽ اِصلاحي ڪتابن جي فراهمي جي لاءِ مجلس المدينة العلميہ، عاشقانِ رسول مصنّفن جي تصنيفن ۽ تاليفن کي شرعي غلطين کان محفوظ رکڻ جي لاءِ مجلسِ تفتيشِ ڪُتب و رَسائل، رُوحاني عِلاج جي لاءِ مجلسِ مکتوبات و تعويذاتِ عطاريہ، اليڪٽرانڪ ميڊيا جي ذريعي نيڪي جي دعوت کي دُنيا جي ڪنڊ ڪڙڇ ۾ پهچائڻ جي لاءِ مَدَني چينل، اسلامي ڀينرن جي لاءِ انهن جا هفتيوار اجتماع ۽ ٻيا مَدَني ڪم، مسلمانن ۾ عمل جو جذبو بيدار ڪرڻ جي لاءِ سُوالات جي صورت ۾ مَدَني انعامات ۽ سڄي دُنيا جي ماڻهن جي اصلاح جي ڪوشش جي لاءِ دُنيا جي ڪيئي ملڪن ۾ مَدَني قافلن ۽ هفتيوار سنّتن ڀري اجتماعات ۽ مدني مذاڪرن جو اهتمام ٿيندو آهي. اسڪولز، ڪالجز ۽ يونيورسٽيز ۾ تعليم حاصل ڪرڻ وارن شاگردن، گونگن (Dumb) ٻوڙن (Deaf)، نابين (Blind) اِسلامي ڀائرن جي اِصلاح جي لاءِ بہ مجلسون قائم ڪيون ويون آهن ۽ پوءِ انهن سمورن شعبن جي ڪارڪردگي تي نظر رکڻ ۽ سڄي دُنيا ۾ سڄي مَدَني نظام کي اَحْسَن طريقي سان هلائڻ جي لاءِ مرڪزي مجلسِ شُوريٰ قائم آهي ، تنهنڪري پنهنجو صدقو ۽ خيرات ۽ ٻيا نفلي عطيات دعوت اسلامي کي ڏئي نيڪي جي ڪمن ۾ وڌ کان وڌ حصو وٺو ۽ پنهنجي آخرت جي لاءِ نيڪين جو ذخيرو گڏ ڪريو.

اللہ کرم ایسا کرے تجھ پہ جہاں میں　　اے دعوتِ اسلامی تِری دھوم مچی ہو

صَلُّوْا عَلَی الْحَبِیْب!　　صَلَّى اللهُ تَعَالٰی عَلٰی مُحَمَّد

مٺا مٺا اسلامي ڀائرو! شَعْبَانُ الْمُعَظَّم جي پهرين تاريخ تي محدثِ اعظم پاڪستان حضرت مولانا محمد سردار احمد چشتي قادري رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰی عَلَیْه جو عُرس بہ

www.dawateislami.net

ملهايو ويندو آهي. اچو! انهيءَ مناسبت سان محدثِ اعظم پاڪستان رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰی عَلَيه جي سيرتِ مُبارَڪ جون ڪجهه جهلڪيون ملاحظ فرمايو،

سيرتِ محدِّثِ اعظم پاڪستان

محدثِ اعظم پاڪستان حضرت مولانا محمد سردار احمد چشتیٰ قادریٰ رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰی عَلَيه مشرقي پنجاب (هند) ۾ 1321هجري مطابق1903ء ۾ پيدا ٿيا ۽ اوهان پهرين شعبان 1382ھ مطابق29 ڊسمبر 1962ء ۾ وصال فرمايو. سندن والدِ ماجد جو شُمار علائقي جي معروف ۽ معزّز ماڻهن ۾ٿيندو هو، سندن عظمت ۽ بزرگي ۾ اوهان جي والده جي دُعائن جو بہ عمل دخل هو، اوهان جي والده اڪثر چوندي هئي تہ منهنجو هي دادلو پٽ عظيم شخصيت جو مالڪ بڻجندو.

محدثِ اعظم پاڪستان حضرت مولانا محمد سرداراحمد چشتیٰ قادریٰ رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰی عَلَيه جو ننڍپڻ عام ٻارن کان مختلف هو، ٻاڻ ننڍپڻ کان ئي دِيني ڳالهين ۾ دلچسپي (Interest) رکندا هئا. ٻاڻ جڏهن هلڻ ڦرڻ لائق ٿيا تہ والدِ ماجد سان گڏ مسجد ۾ نماز پڙهڻ ويندا هئا. ذِڪر و اذڪار ۽ نعت خواني جو اهڙو ذوق هو جو عام طور هلندي ڦرندي نعتون پڙهندا ۽ ذِڪرُالله ڪندا هئا. ٻڌڻ وارا حيران ٿيندا هئا تہ هن عُمر ۾ اهڙو ذوق و شوق. (حياتِ محدثِ اعظم، ص۳۰)

عبادت میں، ریاضت میں، تلاوت میں لگا دے دل رجب کا واسطہ دیتا ہوں فرما دے کرم مولیٰ

محدثِ اعظم پاڪستان رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰی عَلَيه جي حياتِ مبارڪ جي روشن پهلوئن کان وڌيڪ برڪتون حاصل ڪرڻ جي لاءِ مڪتبة المدينہ جو شايع ڪيل رسالو ”فيضان محدثِ اعظم پاڪستان“ جو مطالعو فرمايو. اهڙي طرح شعبان المعظم جي 2 تاريخ تي ڪروڙين حنفين جي عظيم پيشوا حضرتِ سيدُنا امامِ اعظم

ابو حنيفہ نعمان بن ثابِت رَضِیَ اللّٰہ تَعَالٰی عَنْہُ جو عرس شريف ملهايو ويندو آهي. اچو! سندن جي ہہ مختصر سِيرتِ مُبارَڪ پڙهڻ جي سعادت حاصل ڪيون ٿا.

سيرتِ امامِ اعظم

حضرت سَيدُنا امامِ اعظم ابو حنيفہ رَضِیَ اللّٰہ تَعَالٰی عَنْہُ ڪپڙي جو ڪاروبار ڪندا هئا ۽ ڪاروبار ۾ ديانتداري ۽ مسلمانن جي خير خواهي جو خُوب خيال رکندا هئا، سندن مبارڪ نالو نعمان هو، پاڻ 70 هجري ۾ عراق جي شهر ڪوفي ۾ پيدا ٿيا، 80 سالن جي عمر ۾ 2 شعبانُ المعظم 150 هجري ۾ وفات ٿي، اوهان چئني امامن ۾ وڏي رتبي وارا آهيو، چاڪاڻ ته اوهان تابعي آهيو.

حضرت سَيدُنا امامِ اعظمرَضِیَ اللّٰہ تَعَالٰی عَنْہُ رمضانُ المُبارَڪ ۾ عيدُ الفطر ۾ 62 قرآنِ ڪريم ختم ڪندا هئا (هڪ ڏينهن جو، هڪ رات جو، هڪ تراويح ۾ سڄي مهيني ۾ ۽ هڪ عيد جي ڏينهن) پاڻ سخاوت ڪندڙ، عِلم سِڪائڻ وارا، اللہ عَزَّ وَجَلَّ جو خوف رکڻ وارا، حقوقُ العباد جو خيال رکڻ وارا، عفو ودرگذر سان ڪم وٺڻ وارا ۽ فضول ڳالهين کان بچڻ وارا ۽ تقويٰ ۽ پرهيز ڳاري جهڙي خوبين جا مالڪ هئا.

نہ کیوں کریں نازِ اہلسنّت، کہ تم سے چمکا نصیبِ اُمّت سراجِ اُمّت مِلا جو تم سا، امامِ اعظم ابو حنیفہ

مٺا مٺا اسلامي ڀائرو! حضرت سَيدُنا امامِ اعظمرَضِیَ اللّٰہ تَعَالٰی عَنْہُ جي سيرت ۽ ڪردار جي باري ۾ وڌيڪ معلومات جي لاءِ امير اهلسنت دَامَتْ بَرَكَاتُهُمُ الْعَالِيَه جو رسالو ”لڙڪن جي برسات“ مکتبة المدينہ تان حاصل ڪري نہ صرف پاڻ مطالعو ڪريو بلڪ شَعْبَانُ الْمُعَظَّم ۾ امامِ اعظمرَضِیَ اللّٰہ تَعَالٰی عَنْہُ جي ايصالِ ثواب جي لاءِ بين اسلامي ڀائرن کي ہہ تحفي ۾ پيش ڪريو. اِنْ شَآءَاللہ عَزَّوَجَلَّ معلومات جو خزانو ملندو.

مٺا مٺا اسلامي ڀائرو! اَلحَمدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ اڄ جي بيان ۾ اسان ٻڌو تہ مختلف عملن جي برڪت سان بَلائن کان حفاظت ٿيندي آهي ❁ صدقو بُرائي جي 70 دروازن کي بند ڪندو آهي. ❁ صدقو الله عَزَّوَجَلَّ جي غضب کي وسائي ٿو ❁ صدقو بُري موت کان بچائي ٿو. ❁ صدقو بلائن کان حفاظت جو ذريعو آهي ❁ صدقو عمر وڌائيندو آهي. ❁ صدقو حادثات ۽ بيمارين جي روڪ ٿام ڪري ٿو ❁ صدقو جنت ۾ داخل ٿيڻ جو سبب آهي. ❁ جڏهن تہ زڪوٰة ۽ صدقات نہ ڏيڻ وارن کان الله عَزَّوَجَلَّ ناراض ٿئي ٿو. ❁ ملائڪن جي بددعا سان بخيل جو مال برباد ٿيندو آهي.

الله عَزَّوَجَلَّ اسان کي خوب خوب صدقي ۽ خيرا ت جو جذبو عطا فرمائي ۽ تمام بلائن کان حفاظت نصيب فرمائي.اٰمِين بِجَاہِ النَّبِی الْاَمِین صَلَّی اللّٰہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم

صَلُّوْا عَلَی الْحَبِیب! صَلَّی اللّٰہُ تَعَالٰی عَلٰی مُحَمَّد

مٺا مٺا اسلامي ڀائرو ! بيان کي ختم ڪندي سنّت جي فضيلت ۽ ڪجھ سنّتون ۽ آداب بيان ڪرڻ جي سعادت حاصل ڪيان ٿو، تاجدار رسالت، شهنشاهِ نُبُوَّت، مصطفيٰ جانِ رحمت صَلَّي اللّٰهُ تَعَالٰي عَلَيۡهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم جو فرمان جنّت نشان آهي: جنهن منهنجي سنّت سان محبت ڪئي ان مون سان محبت ڪئي ۽ جنهن مون سان محبت ڪئي اهو جنّت ۾ مون سان گڏ هوندو. (مشكاة الصابيح،كتاب الايمان،باب الاعتصام بالكتاب والسنة،۱/۹۷،حديث:۱۷۵)

سُنّتیں عام کریں دین کا ہم کام کریں
نیک ہو جائیں مسلمان مدینے والے

صَلُّوْا عَلَی الْحَبِیْب! صَلَّی اللّٰہُ تَعَالٰی عَلٰی مُحَمَّد

سفر ڪرڻ جون سنتون ۽ آداب

اچو! سفر ڪرڻ جون ڪجھ سنتون ۽ آداب ٻڌون ٿا: ۞ ٿي سگھي ته خميس واري ڏينهن کان سفر جي شروعات ڪئي وڃي ڇوته خميس تي سفر جي شروعات ڪرڻ سنّت آهي. (اشعة اللمعات،۵/۱۶۱) ۞ جيڪڏهن سهولت هجي ته رات جو سفر ڪيو وڃي ڇوته رات جو سفر جلدي طئي ٿيندو آهي ۞ جيڪڏهن ڪجھ اسلامي ڀائر گڏجي قافلي جي صورت ۾ سفر ڪن ته ڪنهن هڪ کي امير بڻائن ۞ نڪرڻ وقت عزيزن، دوستن سان ملو ۽ انهن کان غلطيون معاف ڪرايو ۽ جن کان معافي گهري وڃي انهن تي به لازم آهي ته دل سان معاف ڪري ڇڏين ۞ اسان جڏهن به سفر تي روانا ٿيون ته اسان کي گهرجي ته اسان پنهنجي گهروارن ۽ مال کي الله عَزَّوَجَلَّ جي حوالي ڪري وڃون، الله تبارک وتعاليٰ ئي سڀ کان بهتر حفاظت ڪرڻ وارو آهي. ۞ ريل يا بس وغيره ۾

بِسۡمِ الله، الله اَکۡبَرَ ۽ سُبۡحٰنَ الله 3،3 ڀيرا، لَآاِلٰهَ اِلَّا الله هڪ ڀيرو پوءِ چوي: سُبۡحٰنَ

الَّذِیۡ سَخَّرَ لَنَا هٰذَا وَمَا كُنَّا لَهٗ مُقۡرِنِیۡنَ ٥ وَ اِنَّاۤ اِلٰی رَبِّنَا لَمُنۡقَلِبُوۡنَ ٥ (پ۲۵، الزخرف۱۳،۱۴)

ترجموڪنزالايمان: پاڪائي آهي ان جي جنهن هن سواريءَ کي اسان جي قابو ۾ ڪري ڏنو ۽ اسان ان کي قابو ۾ رکي سگھڻ وارا نه هئاسين ۽ بيشڪ اسان کي پنهنجي رب جي طرف موٽڻو آهي. (فتاويٰ رضويه، ۷۲۸/۱۰) ۞ سفر کان واپسيءَ تي گهروارن جي لاءِ ڪو تحفو(Gift) آڻيو. سرڪار مدينه، قرارِ قلب و سينه، باعثِ نزولِ سڪينه صَلَّی اللهُ تَعَالٰی عَلَيۡهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم ارشاد فرمايو: ”جڏهن سفر کان ڪو واپس اچي ته گهر وارن جي لاءِ ڪجھ نه ڪجھ تحفو آڻي، جيتوڻيڪ جهوليءَ ۾ پٿر (Stone) ئي ڪٽي اچي.

www.dawateislami.net

صَلُّوْا عَلَی الْحَبِیب! صَلَّی اللهُ تَعَالٰی عَلٰی مُحَمَّد

طرح طرح جون هزارين سنتون سکڻ جي لاءِ مكتبة المدينه جي شايع ٿيل 312 صفحن تي مشتمل ڪتاب "**بهار شريعت**" حصو 16 ۽ 120 صفحن جو ڪتاب "**سنتين** اور **آداب**" هديو ڏئي حاصل ڪيو ۽ پڙهو. سنتن جي تربيت جو هڪ بهترين ذريعو دعوت اسلامي جي مدني قافلن ۾ عاشقان رسول سان گڏ سنتن ڀريو سفر آهي.

علم حاصل کرو، جہل زائل کرو پاؤ گے راحتیں، قافلے میں چلو
سنّتیں سیکھنے، تین دن کے لیے ہر مہینے چلیں ، قافلے میں چلو

صَلُّوْا عَلَی الْحَبِیب! صَلَّی اللهُ تَعَالٰی عَلٰی مُحَمَّد

www.dawateislami.net

دعوتِ اسلامي جي هفتيوار سنتن پري اِجتِماع ۾ پڙهيا ويندڙ 6 درود شريف ۽ 2 دعائون

(1) جمعہ جي رات جو دُرُود

اَللّٰهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ وَبَارِكْ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدِنِ النَّبِيِّ الْاُمِّيِّ الْحَبِيْبِ الْعَالِي الْقَدْرِ الْعَظِيْمِ الْجَاهِ وَعَلٰى اٰلِهٖ وَصَحْبِهٖ وَسَلِّمْ

بزرگن فرمايو آهي تہ جيڪو شخص هر جمعرات (جمعہ ۽ خميس جي وچين رات) هن دُرُود شريف کي پابندي سان گهٽ ۾ گهٽ هڪ ڀيرو پڙهندو موت جي وقت سرڪار مدينہ صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم جي زيارت ڪندو ۽ قبر ۾ داخل ٿيڻ وقت بہ ايستائين هو ڏسندو تہ سرڪار مدينہ صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم ان کي پنهنجي هٿن سان قبر ۾ داخل ڪري رهيا آهن.[1]

(2) سمورا گُناهہ مُعاف

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى سَيِّدِنَا وَمَوْلَانَا مُحَمَّدٍ وَّعَلٰى اٰلِهٖ وَسَلِّمْ

حضرتِ سَيِّدُنا انس رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُ کان روايت آهي تہ تاجدارِ مدينہ صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم جن فرمايو: جيڪو شَخص هي دُرُود شريف پڙهي جيڪڏهن بيٺل هو تہ ويهڻ کان پهريان ۽ ويٺل هو تہ بيهڻ کان پهريان، ان جا گناهہ معاف ڪيا ويندا.[2]

---

[1] ...افضل الصلوات على سيد السادات، الصلاة السادسة والخمسون، ص151ملخصًا

[2] ...افضل الصلوات على سيد السادات، الصلاة الحادية عشرة، ص 65

www.dawateislami.net

(3) رَحمت جا ستر دروازا

صَلَّى اللّٰهُ عَلٰى مُحَمَّدٍ

جيڪو هي دُرُود شريف پڙهندو آهي ان تي رحمت جا ستر دروازا کوليا ويندا آهن.(1)

(4) ڇهه لک دُرُود شريفن جو ثواب

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ عَدَدَ مَا فِيْ عِلْمِ اللّٰهِ صَلَاةً دَآئِمَةً بِدَوَامِ مُلْكِ اللّٰهِ

حضرت اَحمد صاوِي عَلَيهِ رَحمَةُ اللّٰهِ الهَادِى ڪن بُزرگن کان نقل ڪن ٿا هن دُرُود شريف کي هڪ ڀيرو پڙهڻ سان ڇهه لک دُرُودشريف پڙهڻ جو ثواب حاصل ٿيندو آهي.(2)

(5) قُربِ مُصطَفٰي صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ كَمَا تُحِبُّ وَ تَرْضٰى لَهٗ

هڪ ڏينهن هڪ شَخص آيو تہ حُضُورِ اَنور صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم ڪيس پنهنجي ۽ صِدّيقِ اڪبر رَضِىَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنهُ جي وچ ۾ ويهاريو، انهيءَ تي صَحابَہ ڪرام رَضِىَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنهُم کي تَعَجُّب ٿيو تہ اهو مرتبي وارو شخص ڪير آهي جڏهن اهو هليو ويو تہ سرڪار مدينہ صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم جن فرمايو: هو جڏهن مون تي دُرُودِ پاڪ پڙهندو آهي تہ هيئن پڙهندو آهي.(3)

(6) دُرُود شَفَاعت

1...القول البديع، الباب الثانى، ص277،

2...افضل الصلوات على سيد السادات، الصلاة الثانية والخمسون، ص149

3...القول البديع، الباب الاول، ص125

www.dawateislami.net

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَّاَنْزِلْهُ الْمَقْعَدَ الْمُقَرَّبَ عِنْدَكَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

شافع امم صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم جن جو فرمان معظم آهي : جيڪو شخص هي درود پاڪ پڙهي ان جي لاءِ منهنجي شفاعت واجب ٿي ويندي آهي.[1]

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

(1) هڪ هزار ڏينهن جون نيڪيون

جَزَى اللّٰهُ عَنَّا مُحَمَّدًا مَا هُوَ اَهْلُهٗ

حضرتِ سَيِّدُنا ابنِ عباس رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰی عَنْهُمَا کان رِوايت آهي تہ سرڪارِ مدينہ صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم جن فرمايو: هي درود شريف پڙهڻ واري جي لاءِ ستر فرشتا هڪ هزار ڏينهن تائين نيڪيون لکندا آهن.[2]

(2) ڄڻ شبِ قدر حاصل ڪري ورتي

لَآ اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ الْحَلِيْمُ الْكَرِيْمُ، سُبْحٰنَ اللّٰهِ رَبِّ السَّمٰوٰتِ السَّبْعِ وَرَبِّ الْعَرْشِ الْعَظِيْمِ

(خداءِ حليم و ڪريم کان سواءِ ڪوئي عبادت جي لائق ناهي، الله عَزَّ وَجَلَّ پاڪ آهي جيڪو ستن آسمانن ۽ عرشِ عظيم جو پروردگار آهي)

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم: جنهن هن دُعا کي ٽي ڀيرا پڙهيو ڄڻ ان شبِ قدر کي حاصل ڪري ورتو. (ابنِ عساڪر ج 19، ص 155، حديث 4455)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

---

[1] ... الترغيب والترهيب، ج ٢، ص ٣٢٩، حديث ٣١

[2] ... مجمع الزوائد،كتاب الادعية،باب فی كيفية الصلاة...الخ،254/10،حديث:17305

www.dawateislami.net